Dr. Popovics Sándor professzor úr *fib* MT Palotás László-Díjban részesült

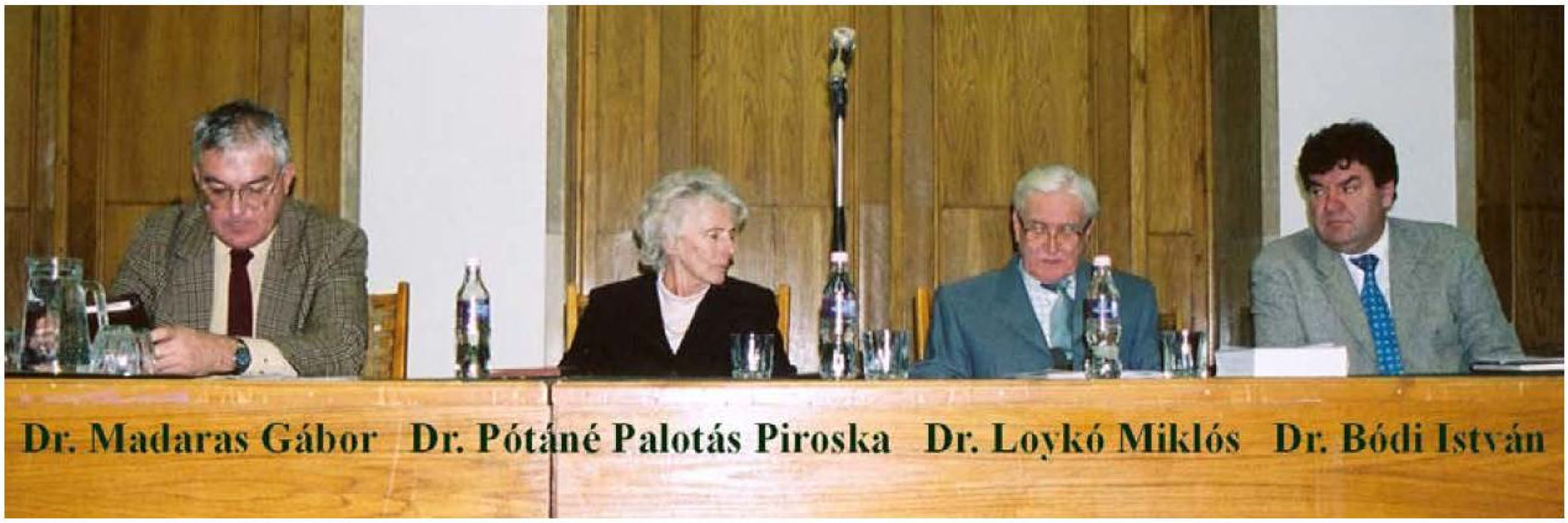

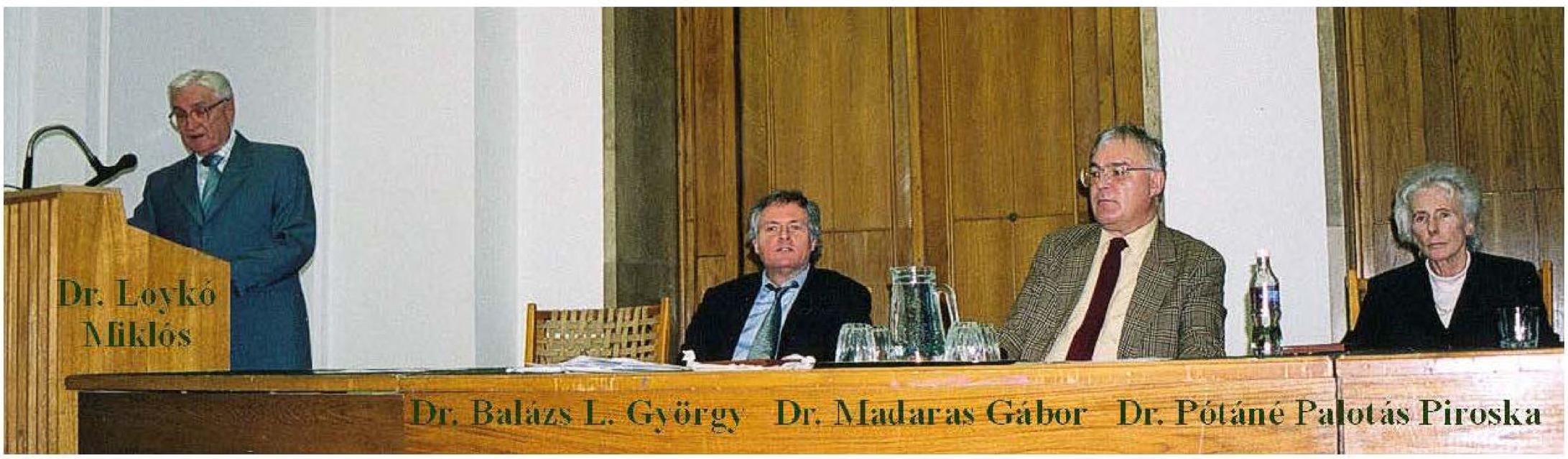

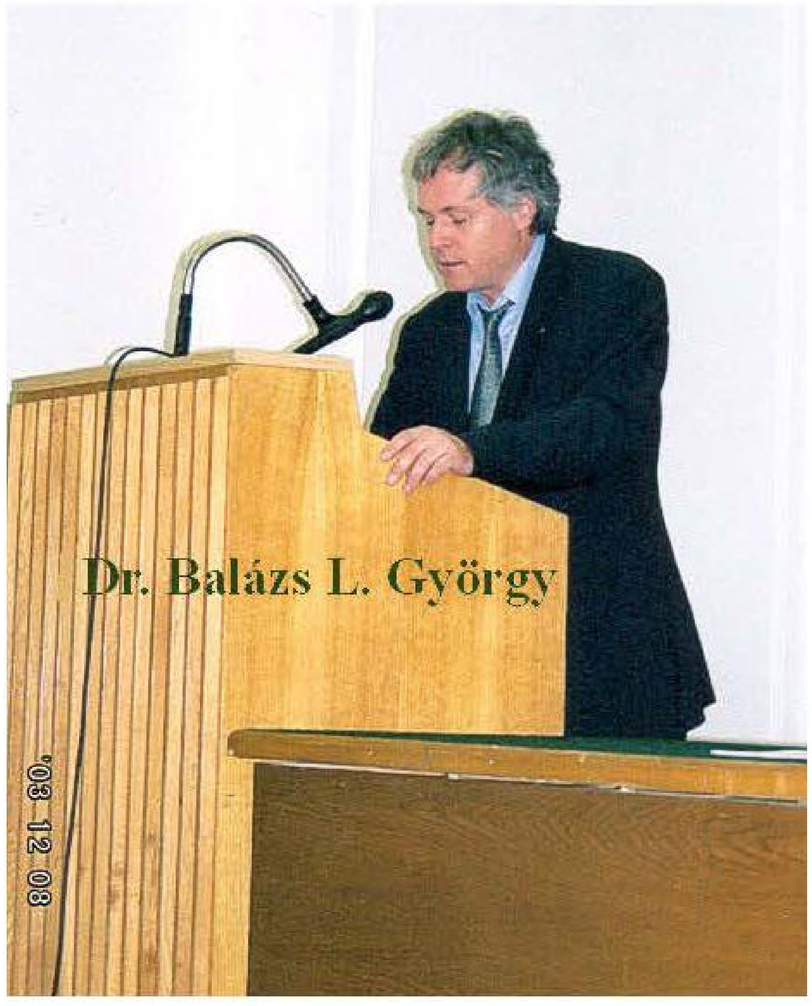

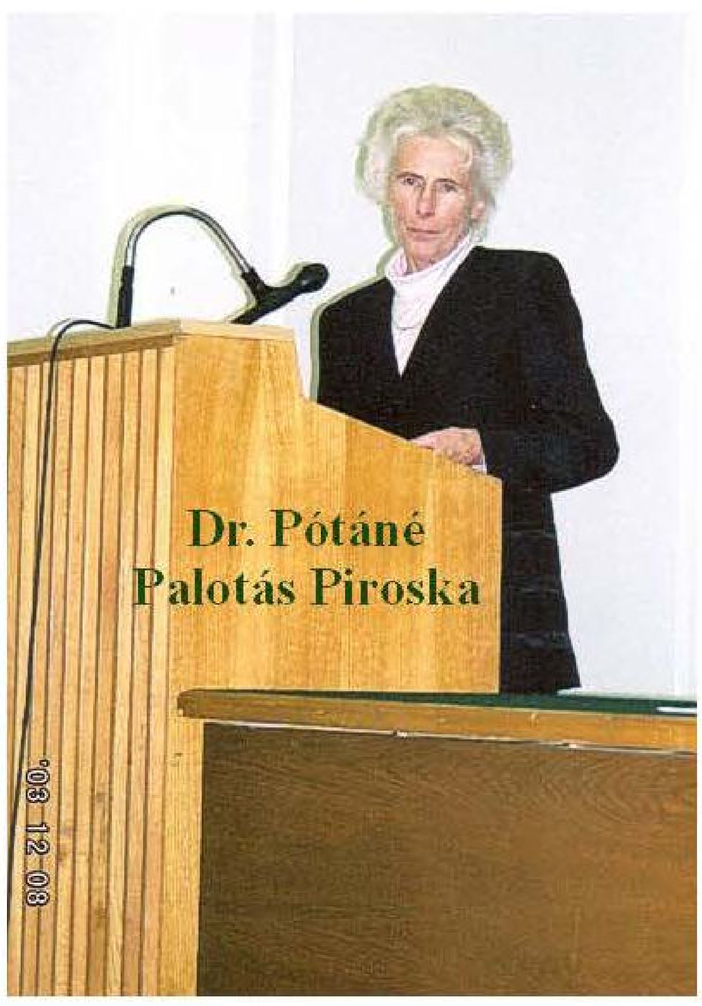

A *fib* (Fédération Internationale du Béton = Nemzetközi Betonszövetség) Magyar Tagozata (elnök: *Dr. Balázs L. György* egyetemi tanár, tanszékvezető)
a beton-, és feszített vasbetonszerkezetek körében kifejtett kiemelkedő mérnöki teljesítmények szakmai elismerésére és díjazására 2000-ben
PALOTÁS LÁSZLÓ-DÍJ
kitüntetést alapított. A díj a tervezés, a kivitelezés, a kutatás-fejlesztés és az oktatás, valamint az ezekhez csatlakozó területeken elért kimagasló eredményekért adományozható. A díjra azok a magyar alkotók lehetnek jogosultak, akik tevékenységükkel jelentősen segítették a vasbetonépítési kultúra fejlődését, öregbítették a szakma hazai és nemzetközi hírnevét és lehetőleg tagjai a *fib* Magyar Tagozatának.
A PALOTÁS LÁSZLÓ-DÍJ (kuratóriumi elnök: *Dr. Loykó Miklós*)
egyik kitüntetettje 2003. évben
dr. Popovics Sándor Ph.D., P.E.,
a philadelphiai Drexel Egyetem professzora volt.
A díj átadására a BME dísztermében, 2003. december 8-án került sor.
A díjat ***dr. Balázs L.György*** adta át a kitüntetettnek.

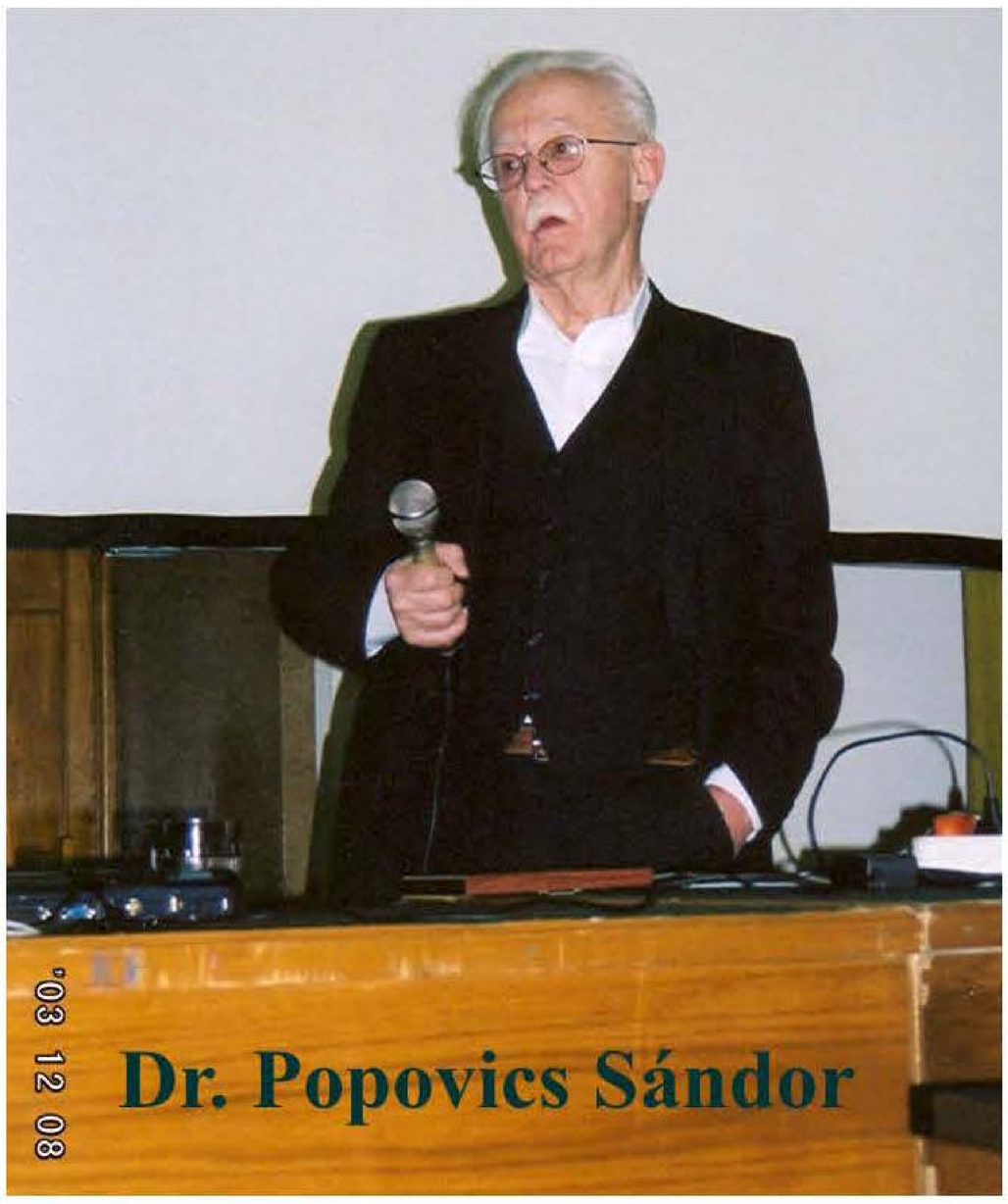

DR. POPOVICS SÁNDOR köszöntője:

Elnök Úr, Kollegáim, Barátaim és Tisztelt Közönség!

Palotás László nevét a negyvenes évek elején ismertem meg az írásain keresztül. Az első találkozásunkra azonban nem emlékszem. Az egyik legkorábbi emlékem egy szakmai szemle Sárospatak környékén a 40-es évek végén, amin hárman vettünk részt: Ő, *Haviár Győző* és én. Valami vasbeton probléma volt ott és én voltam a beton „szakértő". Mint egy zöldfülű, nagyon büszke voltam arra, hogy két ilyen szakmai óriással dolgozhatok együtt.

Közbevetőleg, ez hasonló volt a hegedű tanárom esetéhez. Zeneakadémista korában egy influenzás téli estén nagyon sok zenész jelentett beteget az operaházi zenekarban. Így a tanáromat, a tanulót is betették a zenekarba. Azt mondta, annyira örült annak, hogy az Operában játszhatott a tanárja mellet, hogy majdnem összeπsilte magát.

Ez az eset most megint felhoz egy mellék gondolatot. Nem tudom, hogy van a magyar diákság, de az én amerikai tanulóim között még egyet sem találtam, aki így járt volna az örömtől, hogy mellettem dolgozhat. Vagy az itteni diákokkal van valami probléma, vagy pedig velem.

A sárospataki szemléről meg csak annyit, hogy a szemle végén a vasútállomáson, a restiben vettem egy demizson tolcsvai rizlinget. Annak a bornak csodálatos íze volt. Azóta is keresem ezt a bort, amint ezt néhány barátom tanúsítani is tudja, de ez eddig sikertelen volt.

Ha az első találkozásomra Laci Bácsival nem is emlékszem, az utolsóra igen. Kint ültünk a szabadban a Tanszék épülete közelében. Engem akkor nagyon lefoglalt a beton rugalmassági modulusának a számítása az összetételéből. De akármilyen lelkesen is magyaráztam a módszeremet, rövidesen a vállasra fordult a beszélgetés. Amikor megtudta, hogy én feladtam a templomba járást, meg akart győzni a nézetem hibás voltáról. Nyilván a javamat akarta. Annak ellenére, hogy érvelése nem győzött meg, nagyon csodáltam azt, hogy milyen erős, határozott érzése van olyasmiben, amiben hisz.

Az első és az utolsó találkozásunk között sok év telt el, ami alatt sok minden történt. Ezt meg felsorolni sem lehet itt és most. Egy példa azonban illusztrálja talán a viszonyunkat. Az ötvenes évek elején írtam egy tanulmányt a betonadalék szemszerkezetéről. Ezt én időrendben a második jelentős tanulmányomnak tartom.

Laci Bácsit kérték meg a lektorálásra. Egy idő múlva behivatott az irodájába, hogy megbeszéljük a kéziratot. Nem féltékenykedett a fiatal feltörőre, bár ez a munka az Ő egyik témájának továbbfejlesztése volt, nem is dicsért nyíltan. Néhány változtatást javasolt, ami tisztázott homályos pontokat. Azután összecsukta a kéziratot és végezetül csak annyit mondott: „Te még sokat fogsz publikálni". Ez megütött, mert bennem éppen az ellenkező érzés uralkodott. Így kifele menet lehangoltan azt mondtam magamban: „Hogy mennyire téved Palotás. Nem látja, nem tudja, hogy én az utolsó mondatot is kiírtam magamból ezzel a kézirattal. A tartály üres. Nincs bennem még egy fél mondat sem, ami új és amit publikálni tudnék". Az idő persze megmutatta, hogy Palotásnak volt igaza és nem Popovicsnak, de hát ez senkit se lep meg. Visszanézve 50 év távlatából most látom, hogy ez a jóslata az Ő szabatos, mérnöki módján nagyobb elismerést jelentett, mintha valaki más az égig dicsért volna. Közbevetőleg, a tanulmányt az Akadémia kiadta az Osztályközleményekben, majd az Acta Technica-ban is, sőt még *Hummel* is belevette a „Beton-ABC"-jének az utolsó kiadásába.

50 év távlatából visszanézve azt is sokkal világosabban látom, hogy milyen döntő hatása volt Laci Bácsi munkásságának az én szakmai fejlődésemre. Nem kopíroztam le az ötleteit, ámbár jó néhány korai publikációm az Ő eredményeire volt alapozva, hanem inkább a gondolkodásmódja, a statikus gondolkodása, volt az irányadó.

Az Ő idejéig a betontechnológia próbakeverésekre volt alapozva. Ö volt egyike az elsőknek, néhány esetben az első, aki próbakeverés helyett matematikai összefüggéseket javasolt, és kifejlesztett, a betonösszetétel és szilárdság között. Felismerte például, hogy ehhez az adalék szemszerkezetének számszerű jellemzése szükséges a szemszerkezeti görbe helyett. Ezért kísérletekkel bizonyította a finomsági modulus érvényességét a szemszerkezet jellemzésére.

Rámutatott a betonszilárdság és víz-cement tényező közötti összefüggés fontosságára és alkalmazhatóságára is. A „Minőségi Beton" című könyvében kimutatta, hogy szakácskönyvszerű receptek helyett mérnöki alapelvekre lehet és kell építeni a betontechnológiát. Ez a gondolkodásmód volt az, amit én, a kezdő mérnök, olyan természetesnek és követendőnek találtam, és most a pályám végén még mindig vallok.

Egy további kérdés az, hogy mit tudnánk még tenni a Palotás név megérdemelt további közismertté tételére. Egy lehetőség egy emlékkönyv kiadása Laci Bácsi születés napjának 100. évfordulójára.

Ehhez magyar és külföldi kutatókat lehetne felkérni műszaki tanulmányok készítésére, például angolul a betontechnológia és szerkezetek terén. Egy másik lehetőség lenne egy nemzetközi verseny kiírása ugyan ezeken a területeken diákok, vagy mondjuk 25 éven aluliak részére. Ez hasonló lehetne a RILEM 40 évnél fiatalabb kutatók részére kiírt díjhoz.

Végezetül szeretnék világossá tenni egy pontot. Olyan esetekben, mint ez, kötelező jókat, és csak jókat mondani az illetőről. Bizonyara ismerik azt a kérdést, hogy ki a legnagyobb magyar költő. Amire a válasz az, hogy az, akinek éppen a születésnapját ünnepeljük. Az én beszédem nem esik ebbe a kategóriába. Én úgyszólván minden szakmabeli kutatót ismerek, legtöbbjüket személyesen is. Így van hitele annak, ha kijelentem, még bíróság előtt is, hogy ezek közül hármat tartok a legnagyobb tiszteletben: *T. C. Powerst*, *Reuss Endrét* és *Palotás Lászlót*, bár nem szükségszerűen ebben a sorrendben.

Ebben a szellemben őszintén köszönöm a Bizottságnak, hogy engem méltónak tartottak a Palotás-díj odaítélésére. További jó munkát és szerencsét kívánok mindnyájatoknak.

Budapest, 2003. december 8. **Popovics Sándor**

A *fib*

(Fédération Internationale du Béton = Nemzetközi Betonszövetség)

Magyar Tagozatának tevékenységéről bővebben itt olvashat:

http://fib.bme.hu/index.html

DAS BETON-ABC

EIN LEHRBUCH

der Technologie des Schwerbetons und des Leichtbetons

Von

o. Prof. Dr.-Ing. Dr.-Ing. E. h. Alfred Hummel

Technische Hochschule Aachen

Zwölfte, überarbeitete und erweiterte Auflage

Mit 138 Bildern und 30 Zahlentafeln

Bücherei
der Bundesbahndirektion Kassel
68-86 (51/60)

BERLIN 1959

VERLAG VON WILHELM ERNST & SOHN

Ide vonatkozó részlet Alfred Hummel hivatkozott „DAS BETON-ABC" című könyvéből:

Die Kornzusammensetzung und ihre Bedeutung pp. 72-73.

Eigene Testversuche ergaben, daß bei gleicher Feinheitsziffer ein praktisch gleicher Festigkeitsbildungswert nur gegeben ist, wenn der Zuschlagstoff aus mindestens 3 verschiedenen Korn-gruppen besteht, worunter eine Feinkorngruppe sein muß, die ja die Kornoberfläche entscheidend bestimmt und auch die Verarbeitbarkeit des Betons fördert. Neuerdings hat S. Popovics * durch Versuche belegt, daß selbst unstetige Sieblinien bei gleicher Feinheitsziffer und gleicher spezifischer Oberfläche der Zuschlagstoffe gleiche Betondruckfestigkeiten ergeben.

* Popovics, S.: Zahlenmäßige Bewertung der Kornzusammensetzung von Beton-zuschlagstoffen. Budapest 1955.

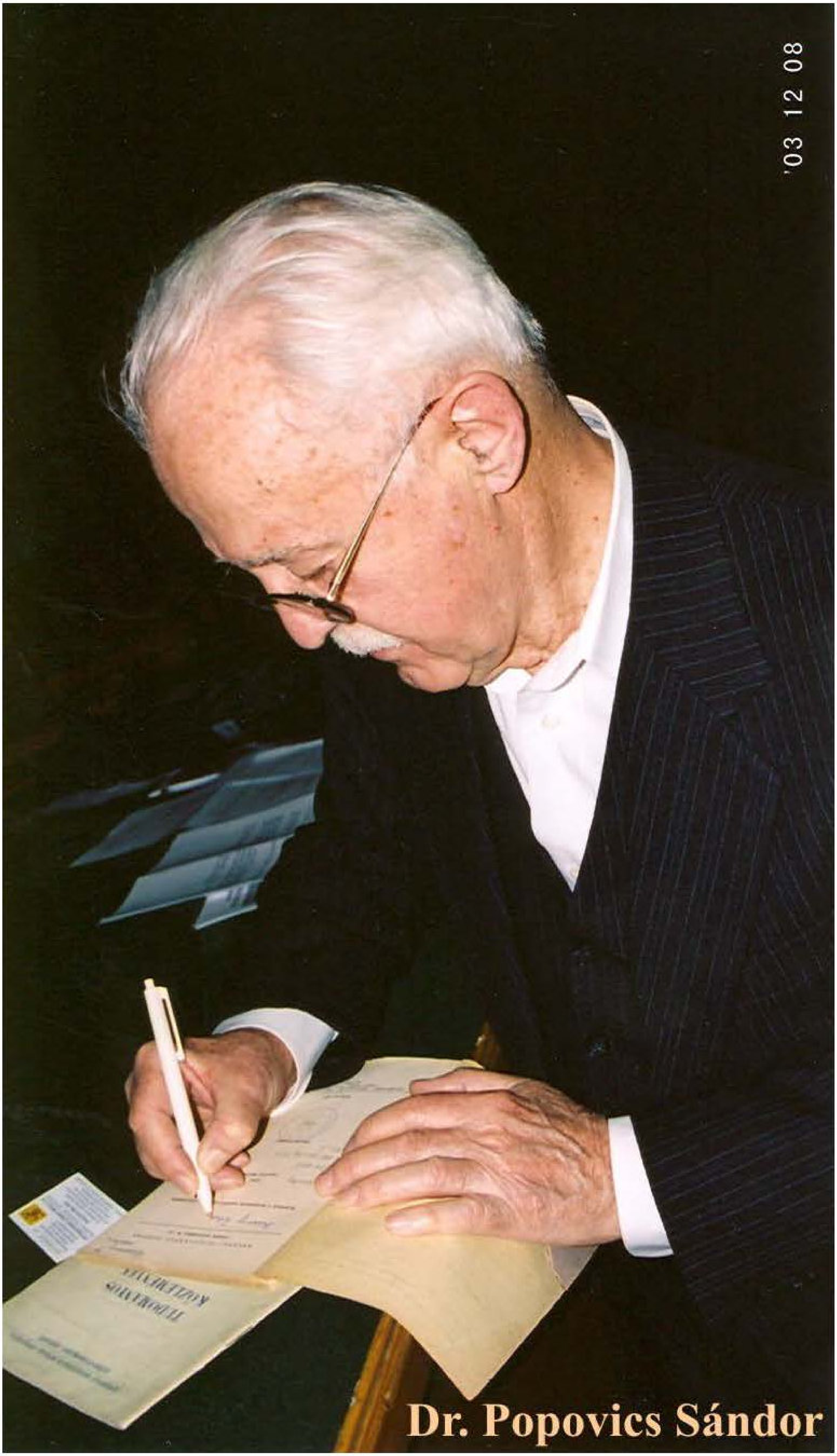
'03 12 08
Dr. Popovics Sándor

MÉRNÖKI TOVÁBBKÉPZŐ INTÉZET

előadás sorozatából: M. 43.

Kausay Tibor Barátomnak
Sándor

Eljárások a betonsalék szemszerkezetének elbírálására

December 8, 03

Irta:

Popovics Sándor

666.972.022.5

666.972.017:539.215.2

666.972.12

Kézirat gyanánt.

Építőipari Központi Kutató Intézet Könyvtára 438

Budapest 1953.

FELSŐOKTATÁSI JEGYZETELLÁTÓ VÁLLALAT, BUDAPEST.
Felelős vezető: Török József.
MTI 11951.

ÉPÍTÉSÜGYI MINISZTÉRIUM MŰSZAKI FŐOSZTÁLYA

ÉPÍTÉSTUDOMÁNYI INTÉZET

Kausay Tibornak
őszinte barátsággal,
Sándor

TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK

POPOVICS SÁNDOR

A BETONADALÉK SZEMSZERKEZETJAVÍTÁSÁRA VONATKOZÓ SZÁMÍTÁSOK HÁROMSZÖGKOORDINÁTARENDSZERBEN

Építőanyagipari Információs Intézet
2666
9

D 36.1/2
=A6

É. M. DOKUMENTÁCIÓS ÉS NYOMTATVÁNYELLÁTÓ VÁLLALAT

1956. július hó

Látogatás a budafoki, egykori Törley, „Leanderes pince”-ben.
Háttérben a nevezetes óriási, 1014 hl űrtartalmú, 1974-ben készült, ma is használatban lévő fahordó, amelynek gazdagon faragott homloklapján a szőlőművelés és borkészítés jelenetei láthatók, és Kölcsey Ferenc Huszt című verséből vett szép idézet: „Messze jövendővel komolyan vess öszve jelenkort; Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derűl!” (Szatmárcseke, 1831. december 29.) olvasható.

'03 12 11

'03 12 11

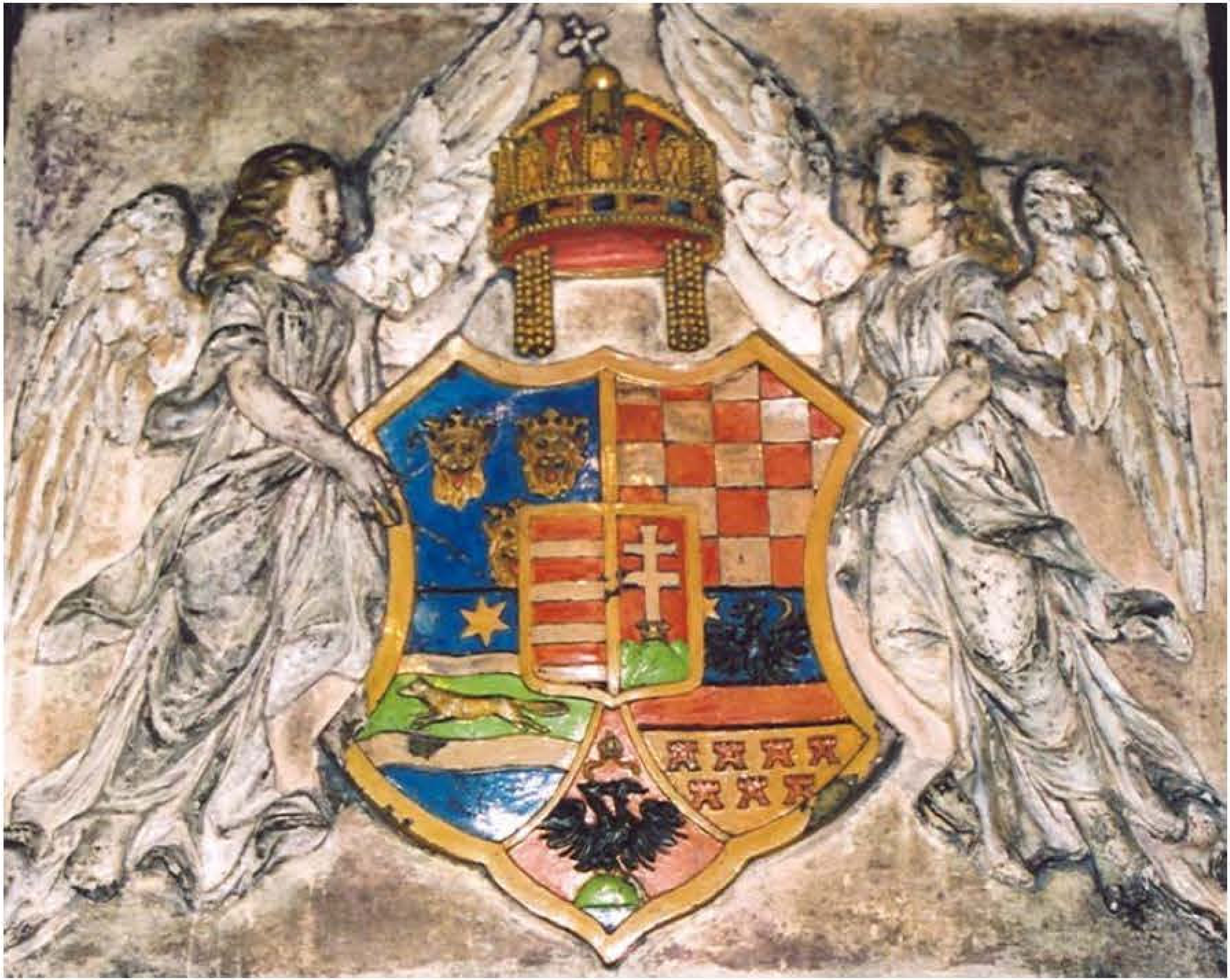

Nemes penész

'03 12 11